

Ontheffing van de verplichting tot het opstellen van een plan-MER

“Wijziging diverse besluiten m.b.t. grondwater”

Initiatiefnemer:

Departement Omgeving
Afdeling Beleidsontwikkeling en Juridische Ondersteuning
Koning Albbert II Laan 20, bus 8
1000 Brussel

24/05/2024
OPL0027

Projectbeschrijving en procedure

De Vlaamse Regering is bevoegd om de algemene en sectorale milieuvorwaarden vast te stellen in het kader van de vergunningverlening. Deze voorwaarden beogen het voorkomen en beperken van onaanvaardbare hinder en risico's die de betrokken inrichtingen en activiteiten kunnen veroorzaken. In voorkomend geval beogen ze tevens het ongedaan maken van de schade die de exploitatie van de inrichting of activiteit heeft toegebracht aan het milieu.

Vlaanderen werd de afgelopen jaren geconfronteerd met periodes van aanhoudende droogte met historisch lage freatische grondwaterstanden, lage waterloopdebieten, verdroging van kwetsbare droogtegevoelige natuur en beschikbaarheidsproblemen voor de verschillende gebruikssectoren als landbouw, industrie, ... tot gevolg. Via een wijziging aan de regelgeving (vnl. titel II van het VLAREM, maar ook het VLAREL en het Omgevingsvergunningbesluit) wenst men het beheer van het grondwater te verbeteren.

Het plan omvat wijzigingen aan rubrieken en voorwaarden m.b.t. ingedeelde activiteiten. Het is bijgevolg kadervormend voor het toekennen van vergunningen voor projecten en valt als dusdanig onder het toepassingsgebied van het DABM¹. De initiatiefnemer vraagt een ontheffing van de plan-MER-plicht voor de wijzigingen m.b.t. de waterregelgeving o.b.v. deze 2de mogelijkheid, dit omwille van het reeds gevoerde onderzoek bij de totstandkoming van het besluit.

Beoordeling van het verzoek tot ontheffing

Het verzoek tot ontheffing bevat een duidelijke beschrijving van het plan. Het besluit voert een aantal wijzigingen in de waterregelgeving door. De individuele wijzigingen zijn in de ontheffing opgenomen in hoofdstuk 2. De wijzigingen hebben betrekking op het VLAREM, het VLAREL en het Omgevingsvergunningbesluit.

Na goedkeuring van de vorige ontheffing 21/11/2023 OPL0026 werd er advies gevraagd aan de afdeling wetgeving van de Raad van State. In het licht van dat advies werd een hoofdstuk 4 aan het verzoek tot ontheffing toegevoegd met een wetenschappelijke screening ten aanzien van Natura 2000.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) gaf op 21 mei 2024 een gunstig advies over de conclusies van de screening ten aanzien van Natura 2000. Het onderzoek wordt gevoerd op basis van een risicoanalyse op strategisch niveau binnen het Vlaams grondgebied. Daarin wordt a.d.h.v. de best beschikbare wetenschappelijke kennis ter zake het risico tot schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken en de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken SBZ's onderzocht. De beoordeling hanteert een worst-case benadering waarbij het meest kritische habitat (en hiermee impliciet het meest kritische leefgebied) de significantie van een effect bepaalt (laagste drempel).

Het Agentschap voor Natuur en Bos stelt vast dat er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat het plan geen schadelijke gevolgen kan veroorzaken op de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone(s). Het Agentschap voor Natuur en Bos verklaart zich akkoord met de conclusies uit de screening. Bijgevolg moet er geen Passende Beoordeling opgemaakt worden. Aldus heeft men op basis van een systematische en wetenschappelijk verantwoorde analyse en evaluatie van de te verwachten de gevolgen voor milieu gemaakt, welk naar inzicht van het Agentschap voor Natuur en Bos voldoet aan de essentiële kenmerken van een plan-MER zoals vermeld in artikel 4.1.4, § 2.

¹ Het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid van 5 april 1995 (DABM, BS 03/06/1995, herhaaldelijk gewijzigd)

De ontheffing bevat een literatuurlijst met onderzoeksrapporten en documenten die als basis gediend hebben voor het voorliggend besluit. Het ontwerpbesluit zelf en het verslag aan de Vlaamse Regering werden als bijlagen toegevoegd aan de ontheffing.

In de ontheffing worden de relevante disciplines/aspecten opgesomd die in het kader van dit plan onderzocht of in beschouwing genomen werden. De disciplines/aspecten biodiversiteit, de fauna & flora, de bodem en het water werden onderzocht. Telkens werd in hoofdstuk 3.1.1.3 per discipline/aspect een korte samenvatting gegeven van de belangrijkste elementen uit de rapporten en hoe ermee omgegaan werd in de wijziging van de waterregelgeving. De werkwijze laat toe om ook via de ontheffing snel een zicht te krijgen in de wetenschappelijke kennis en de overwegingen die in beschouwing genomen werden. Het betreft de volgende disciplines/aspecten:

- Bodem
- Water
- Biodiversiteit, fauna & flora

Er werd duidelijk gemotiveerd waarom de overige disciplines (gezondheid, lucht/atmosfeer, ruimtelijke aspecten, geluid, cultureel erfgoed & landschap, mobiliteit en energie) niet tot de scope van het onderzoek horen. Er werd gemotiveerd dat er geen rechtstreekse effecten op bovengenoemde aspecten plaatvinden. Deze aspecten zijn dan ook niet relevant op dit strategisch planniveau en hoeven niet te worden onderzocht. Het Team Omgevingseffecten kan zich vinden in de uitgevoerde scoping en bijhorende argumentaties in hoofdstuk 3.1.1.2.

- De wijzigingen hebben geen betrekking op normering in functie van de gezondheid, de reglementering van geluidshinder of atmosferische emissies.
- De wijzigingen veroorzaken tevens geen atmosferische emissies, bijkomende licht- of geluidshinder.
- De voorschriften met betrekking tot het landschap of archeologie worden niet gewijzigd door dit plan.
- De wijzigingen hebben geen impact op de mobiliteitseffecten.

In een aantal studies werden alternatieven onderzocht.

Het nulalternatief: Het plan omvat wijzigingen aan diverse waterregelgeving, i.h.b. VLAREM, VLAREL en het Omgevingsvergunningenbesluit. Het behoud van de huidige regelgeving kan bijgevolg beschouwd worden als nulalternatief. In hoofdstuk 3.1.2 wordt het alternatievenonderzoek dat uitgevoerd werd besproken.

Een aantal studies die gebruikt zijn om tot de voorgestelde wijziging te komen zijn louter beschrijvend a.d.h.v. deskundige waarnemingen in labo of op terrein of literatuuronderzoek. Daarnaast steunen de voorgestelde wijzigingen op onderzoeksrapporten en studies die het resultaat zijn van een nauwe samenwerking tussen academici, experts-consultants, experts van overheidsinstellingen, sectoren en waterbeheerders. Er werd ook gebruik gemaakt van wetenschappelijke onderzoekspublicaties van academici.

Omwille van de expertise van de auteurs van de onderzoeksrapporten en studies, de context van universitair onderzoek waarbinnen ze opgemaakt zijn en de uitgevoerde peer-reviews van de wetenschappelijke publicaties is het Team Omgevingseffecten van oordeel dat daarmee voldaan is aan de vereiste kwaliteitsbeoordeling van de verzamelde informatie.

De onderzoeksrapporten en studies die gebruikt werden om tot de voorgestelde wijzigingen in dit plan te komen zijn publiek raadpleegbaar en een groot deel ervan werd publiek gemaakt op websites van de overheid.

Gezien de vrije toegankelijkheid van de gebruikte documenten kan het Team Omgevingseffecten zich vinden in de conclusie dat de gebruikte rapporten en studies voldoen aan de vereiste actieve openbaarheid en besluitvorming.

Het Team Omgevingseffecten is van oordeel dat de rapportages, studies en beoordeling die gebruikt werden om te komen tot voorliggend besluit een systematische en wetenschappelijk verantwoorde analyse en evaluatie bevatten van de te verwachten gevolgen voor mens en milieu en dat ze voldoen aan de essentiële kenmerken van een plan-MER zoals vermeld in artikel 4.1.4 §2 van het DABM.

Besluit

Een **ontheffing van de verplichting tot het opstellen van een plan-MER wordt toegekend** voor de “Wijziging diverse besluiten m.b.t. grondwater”.

Isabel Jacobs

Afdelingshoofd

Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP)